PROJEKTY USTAW

W PRZEDMIOCIE PRAWA PRYWATNEGO MIĘDZYNARODOWEGO I MIĘDZYDZIELNICOWEGO

UCHWALONE W III CZYTANIU PRZEZ SEKCJĘ PRAWA CYWILNEGO KOMISJI KODYFIKACYJNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W DNIU 7 GRUDNIA 1920 R.

KRAKÓW 1920
NAKŁADEM KOMISJI KODYFIKACYJNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ustawa

z dnia . . . .

o prawie właściwem dla stosunków prywatnych międzynarodowych.

(Prawo prywatne międzynarodowe).

I. Osoby.

Art. 1.

1) Zdolność osobistą osoby fizycznej ocenia się według praw państwa, którego osoba ta jest obywatelem; jeżeli obywatelstwa ustalić nie można, albo jeżeli cudzoziemiec jest obywatelem dwóch państw — według praw obowiązujących w miejscu jego zamieszkania.

2) Zmiana obywatelstwa nie pociąga za sobą utraty już uzyskanej pełnoletności.

Ustawa

z dnia . . . .

o prawie właściwem dla stosunków prywatnych wewnętrznych.

(Prawo prywatne międzydzielnicowe).

I. Osoby.

Art. 1.

Zdolność osobistą obywatela polskiego ocenia się według prawa obowiązującego w miejscu jego zamieszkania.

Art. 2.

Zmiana miejsca zamieszkania pociąga za sobą zmianę właściwego prawa w dziedzinie zdolności osobistej, stosunków familijnych i praw spadkowych dopiero po upływie dwóch lat. Do tego czasu zdolność osobista, stosunki familijne i prawa spadkowe podlegają nadal poprzedniemu prawu właściwemu.

Art. 3.

1) Miejscem zamieszkania podług ustawy niniejszej jest miejsce na obszarze Polski, gdzie obywatel polski mieszka z zamiarem stałego pobytu. Jeżeli ma kilka miejsc zamieszkania, właściwem jest prawo miejsca, w którem skupia się główny i przeważający zakres jego działania. Obywatel polski, przebywający stale zagranicą, podlega prawu, obowiązującemu w ostatniem miejscu zamieszkania w Polsce. Jeżeli wogóle zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, właściwem jest prawo obowiązujące w stolicy państwa.

2) Nierozłączona sądownie mężatka, co do miejsca zamieszkania idzie za mężem; niewłasnowolne dzieci ślubne, uprawnione (legitymowane) i przysposobione (adoptowane), idą za ojcem, nieślubne — za

3) Zdolność osób prawnych, oraz wszelkich spółek i stowarzyszeń, ocenia się podług prawa obowiązującego w miejscu ich siedziby.

Art. 2.

Zdolność osobistą kupca w jego obrocie handlowym ocenia się podług prawa obowiązującego w siedzibie przedsiębiorstwa.

Art. 3.

Jeżeli cudzoziemiec, niezdolny według prawa, któremu podlegał osobiście (Art. 1), sporządził w Polsce (Art. 9, ust. 1) czynność prawną, mającą w Polsce wywrzeć skutek, należy oceniać jego zdolność według prawa obowiązującego w Polsce, gdy tego wymaga bezpieczeństwo uczciwego obrotu.

Uznanie za zaginionego, znikłego lub zmarłego.

Art. 4.

1) Dla uznania osoby za zaginioną, znikłą lub zmarłą, właściwemi są władze i prawo państwa, któremu osoba ta podlegała w ostatnim czasie.

2) W razie konieczności, władze polskie mogą według praw obowiązujących w Polsce uznać cudzoziemca za zaginionego, znikłego lub zmarłego, o ile chodzi o skutki w obrębie państwa polskiego.

II. Forma czynności prawnej.

Art. 5.

Forma czynności prawnej podlega prawu, które właściwe jest dla samej czynności; jednak wystarczy zastosowanie się do prawa, obowiązującego w miejscu sporządzenia czynności, jeżeli to miejsce nie jest wątpliwe.

matką. Jeżeli mąż mieszka zagranicą, a żona i dzieci pozostały w Polsce, właściwem jest dla nich prawo miejsca ich stałego pobytu.

3) Zdolność osób prawnych, oraz wszelkich spółek i stowarzyszeń, ocenia się podług prawa, obowiązującego w miejscu ich siedziby.

Art. 4.

Zdolność osobistą kupca w jego obrocie handlowym ocenia się podług prawa obowiązującego w siedzibie przedsiębiorstwa.

Art. 5.

Jeżeli obywatel polski, niezdolny według prawa miejsca swego zamieszkania, sporządził w innej części Polski, gdzie obowiązuje prawo odmienne, czynność prawną, mającą tam wywrzeć skutek, należy oceniać jego zdolność według prawa miejsca sporządzenia czynności (Art. 11, ust. 1), gdy tego wymaga bezpieczeństwo uczciwego obrotu.

Uznanie za zaginionego, zniknięgo lub zmarłego.

Art. 6.

Dla uznania obywatela polskiego za zaginionego, zniknięgo lub zmarłego, właściwem jest prawo ostatniego miejsca jego zamieszkania.

II. Forma czynności prawnej.

Art. 7.

Forma czynności prawnej podlega prawu, które właściwe jest dla samej czynności; jednak wystarczy zastosowanie się do prawa, obowiązującego w miejscu sporządzenia czynności, jeżeli to miejsce nie jest wątpliwe.

III. Prawa rzeczowe.

Art. 6.

1) Posiadanie i prawa rzeczowe podlegają ustawie państwa, w którem znajduje się ich przedmiot.

2) Zasiedzenie, przedawnienie i przemilczenie, ocenia się według ustawy miejsca, w którem rzecz ruchoma znajdowała się w chwili upływu czasokresu. Nabywający prawo może powołać się także na ustawę miejsca, w którem rzecz ruchoma znajdowała się w chwili rozpoczęcia czasokresu.

3) Czynności prawne, wywołujące, bezpośrednio lub pośrednio, zmiany w prawach rzeczowych na nieruchomości położonej w Polsce, podlegają co do formy, oraz innych warunków ważności, wyłącznie prawu obowiązującemu w Polsce.

IV. Zobowiązania.

Art. 7.

Strony mogą poddać stosunek obowiązkowy prawu ojczystemu, prawu miejsca zamieszkania, prawu miejsca sporządzenia czynności prawnej, prawu miejsca wypełnienia zobowiązania, lub prawu miejsca położenia rzeczy.

Art. 8.

Jeżeli strony nie oznaczyły same właściwego prawa, natenczas przyjąć należy, że:

1) dla umów, zawieranych na giełdzie, lub targach publicznych, właściwem jest prawo tamże obowiązujące;
2) dla umów, odnoszących się do nieruchomości — prawo obowiązujące w miejscu, gdzie nieruchomość jest położona;
3) dla umów, zawieranych w handlu cząstkowym — prawo miejsca, gdzie jest siedziba sprzedawcy;
4) dla umów o usługi, roboty, budowle i dostawy, zawieranych z państwem lub innemi związkami publicznemi — prawo, które dla związków tych jest właściwe;
5) dla umów o ubezpieczenie — prawo obowiązujące w siedzibie zakładu ubezpieczającego; dla umów, zawartych z przedstawicielstwem zagranicznego zakładu, mającem siedzibę w Polsce — prawo w Polsce obowiązujące;

III. Prawa rzeczowe.

Art. 8.

1) Posiadanie i prawa rzeczowe podlegają ustawie miejsca, w którem znajduje się ich przedmiot.

2) Zasiedzenie, przedawnienie i przemilczenie, ocenia się według ustawy miejsca, w którem rzecz ruchoma znajdowała się w chwili upływu czasokresu. Nabywający prawo może powołać się także na ustawę miejsca, w którem rzecz ruchoma znajdowała się w chwili rozpoczęcia czasokresu.

3) Czynności prawne, wywołujące, bezpośrednio lub pośrednio, zmiany w prawach rzeczowych na nieruchomości, podlegają co do formy, oraz innych warunków ważności, wyłącznie prawu miejsca, gdzie nieruchomość jest położona.

IV. Zobowiązania.

Art. 9.

Strony mogą poddać stosunek obowiązkowy któremukolwiek z praw obowiązujących w Polsce.

Art. 10.

Jeżeli strony nie oznaczyły same właściwego prawa, natenczas przyjąć należy, że:

1) dla umów, zawieranych na giełdzie, lub targach publicznych, właściwem jest prawo tamże obowiązujące;
2) dla umów, odnoszących się do nieruchomości — prawo obowiązujące w miejscu, gdzie nieruchomość jest położona;
3) dla umów, zawieranych w handlu cząstkowym — prawo miejsca, gdzie jest siedziba sprzedawcy;
4) dla umów o usługi, roboty, budowle i dostawy, zawieranych z państwem, lub innemi związkami publicznemi — prawo, które dla związków tych jest właściwe;
5) dla umów o ubezpieczenie — prawo obowiązujące w siedzibie zakładu ubezpieczającego;

6) dla umów, zawieranych z notarjuszami, adwokatami i innemi osobami, spełniającemi czynności zawodowe — prawo miejsca, w którem osoby te zawód swój stale wykonywają;

7) dla umów o pracę, zawieranych z pracownikami przez przedsiębiorców handlowych, przemysłowych i górniczych — prawo miejsca, w którem przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę.

Art. 9.

1) Co do umów, nieobjętych liczbami 1—7 artykułu 8, przyjąć należy, że właściwem jest prawa państwa, w którem obie strony w czasie zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania; gdy strony mieszkają w różnych państwach, a zobowiązanie jest jednostronne — prawo państwa, w którem mieszka dłużnik; gdy zobowiązanie jest obustronne, a w czasie zawarcia umowy strony znajdowały się w obrębie jednego państwa — prawo tego państwa; jeżeli zaś strony nie znajdowały się w granicach tego samego państwa — prawo państwa, w którem mieszka strona przyjmująca ofertę w czasie wysłania przyjęcia; a w braku miejsca zamieszkania tej strony — prawo miejsca zamieszkania oferenta.

2) Gdy miejsca zamieszkania, mającego rozstrzygać o prawie właściwem, ustalić nie można, ma zastosowanie prawo, obowiązujące w miejscu zawarcia umowy.

3) Jeżeli dłużnik, sporządzający czynność jednostronną, nie oznaczył sam prawa właściwego, obowiązuje go prawo miejsca jego zamieszkania, a jeżeli miejsca zamieszkania ustalić nie można — prawo miejsca sporządzenia czynności.

4) Miejscem zamieszkania kupca w jego obrocie handlowym jest siedziba przedsiębiorstwa; jeżeli kupiec ma kilka przedsiębiorstw — siedziba tego przedsiębiorstwa, z którem stosunek zawiązano.

Art. 10.

We wszystkich powyższych przypadkach (Art. 7—9), strony związane są szczególnemi zakazami ustawowemi, unieważniającemi sprzeczne z niemi czynności prawne, a wydanemi w państwach, w których dłużnik posiada obywatelstwo, ma miejsce zamieszkania i ma wypełnić zobowiązanie.

Art. 11.

1) Zobowiązania z występków i z innych zdarzeń prawnych podlegają prawu państwa, gdzie zaszedł fakt, który wywołał zobowiązanie.

6) dla umów, zawieranych z notarjuszami, adwokatami i innemi osobami, spełniającemi czynności zawodowe — prawo miejsca, w którem osoby te zawód swój stale wykonywają;

7) dla umów o pracę, zawieranych z pracownikami przez przedsiębiorców handlowych, przemysłowych i górniczych — prawo miejsca, w którem przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę.

Art. 11.

1) Co do umów, nieobjętych liczbami 1—7 artykułu 10, przyjąć należy, że właściwem jest prawo obowiązujące w miejscu, w którem obie strony w czasie zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania; gdy strony mieszkają w różnych miejscach, a zobowiązanie jest jednostronne — prawo miejsca zamieszkania dłużnika; gdy zobowiązanie jest obustronne, a w czasie zawarcia umowy strony znajdowały się w obszarze jednego prawa — prawo tam obowiązujące; jeżeli zaś strony nie znajdowały się wówczas w obszarze jednego prawa — prawo miejsca zamieszkania strony przyjmującej ofertę w czasie wysłania przyjęcia; a w braku miejsca zamieszkania tej strony — prawo miejsca zamieszkania oferenta.

2) Gdy miejsca zamieszkania w Polsce, mającego rozstrzygać o prawie właściwem, ustalić nie można, ma zastosowanie prawo obowiązujące w miejscu zawarcia umowy.

3) Jeżeli dłużnik, sporządzający czynność jednostronną, nie oznaczył sam prawa właściwego, obowiązuje go prawo miejsca jego zamieszkania, a jeżeli miejsca zamieszkania w Polsce ustalić nie można — prawo miejsca sporządzenia czynności.

4) Miejscem zamieszkania kupca w jego obrocie handlowym jest siedziba przedsiębiorstwa; jeżeli kupiec ma kilka przedsiębiorstw — siedziba tego przedsiębiorstwa, z którem stosunek zawiązano.

Art. 12.

1) Zobowiązania z występków i z innych zdarzeń prawnych podlegają prawu obowiązującemu w miejscu, gdzie zaszedł fakt, który wywołał zobowiązanie.

2) To samo prawo rozstrzyga, czy osoba, w swej zdolności osobistej ograniczona, odpowiada za wyrządzoną szkodę.

V. Prawa małżeńskie.

Zawarcie małżeństwa.

Art. 12.

1) Prawną możność zawarcia ważnego związku małżeńskiego ocenia się dla każdej ze stron według jej ustawy ojczystej.

2) Cudzoziemcom, którzyby według swych praw ojczystych mogli zawrzeć związek małżeński, nie wolno, mimo to, zawierać małżeństwa w Polsce przed tutejszemi władzami, jeżeli przeciw podobnemu małżeństwu, według prawa w Polsce obowiązującego, zachodzi jedna z następujących, nieusuwalnych w drodze dyspensy, przeszkód ważnego małżeństwa:

1) pokrewieństwo lub powinowactwo;
2) nastawanie na życie małżonka;
3) zawarty poprzednio związek małżeński;
4) różnica religji, wyższe święcenia kapłańskie i uroczyste śluby zakonne.

3) Przekroczenie tych zakazów nie powoduje nieważności małżeństwa.

Art. 13.

1) Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu obowiązującemu w miejscu zawarcia związku małżeńskiego.

2) Do ważności małżeństwa, zawartego poza granicami Polski, wystarczy zachowanie formy przepisanej przez prawa ojczyste obojga małżonków.

Stosunki między małżonkami osobiste i majątkowe.

Art. 14.

1) Stosunki osobiste i majątkowe małżonków podlegają ich prawu ojczystemu. Jeżeli małżonkowie w następstwie należą do państw różnych, stosunki ich ocenia się według prawa państwa, do którego w ostatnim czasie należeli wspólnie.

2) To samo prawo rozstrzyga, czy osoba, w swej zdolności osobistej ograniczona, odpowiada za wyrządzoną szkodę.

V. Prawa małżeńskie.

Zawarcie małżeństwa.

Art. 13.

1) Prawną możność zawarcia ważnego związku małżeńskiego ocenia się dla każdej ze stron według prawa, któremu strona podlega osobiście (Art. 1 i 2).

2) Władza właściwa może odmówić udzielenia ślubu obywatelowi polskiemu, zdolnemu do zawarcia małżeństwa według prawa, któremu podlega osobiście, gdyby był niezdolny według prawa obowiązującego w siedzibie władzy.

Art. 14.

Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu obowiązującemu w miejscu zawarcia związku małżeńskiego. Do ważności małżeństwa wystarczy zachowanie formy przepisanej przez prawa, którym oboje przyszli małżonkowie podlegają osobiście.

Stosunki między małżonkami osobiste i majątkowe.

Art. 15.

1) Stosunki osobiste i majątkowe małżonków ocenia się według prawa, któremu małżonkowie podlegają osobiście. Jeżeli małżonkowie w następstwie mają różne miejsca zamieszkania, stosunki ich ocenia się według prawa, któremu w ostatnim czasie podlegali wspólnie.

2) Każdoczesne prawo ojczyste małżonków rozstrzyga, czy w czasie pożycia małżeńskiego mogą zawrzeć układ majątkowy, lub rozwiązać, albo zmienić układ między nimi istniejący.

3) Jednak zmiana obywatelstwa sama przez się nie wpływa na zmianę ustawowego ustroju majątkowego małżonków, który podlega nadal ojczystemu prawu męża z czasu zawarcia ślubu.

Art. 15.

Układy majątkowe małżeńskie, tudzież darowizny między małżonkami, lub narzeczonymi, podlegają prawu państwa, do którego mąż lub narzeczony należał w chwili zawarcia umowy.

Art. 16.

Artykuły 14 i 15 nie mają zastosowania, o ile państwo, w którego granicach położone są nieruchomości małżonków, wymaga stosowania co do tych nieruchomości własnego prawa.

Rozwód i rozdział od stołu i łoża.

Art. 17.

1) Dla rozwodu lub rozdziału od stołu i łoża, właściwemi są władze i prawo państwa, któremu małżonkowie osobiście podlegają w czasie żądania rozwodu lub rozdziału. Jeżeli małżonkowie podlegają w tym czasie państwom różnym, właściwemi są władze i prawo państwa, do którego małżonkowie wspólnie należeli w ostatnim czasie.

2) Jeżeli małżonkowie zmienili przynależność państwową, to fakt, który zmianę tę wyprzedził, może być przyczyną rozwodu lub rozdziału tylko o tyle, o ile uzasadnia rozwód lub rozdział także według prawa przed tą zmianą właściwego.

3) Dla małżonków, którzy posiadają obywatelstwo polskie, lub dla których obywatelstwo polskie było ostatniem, jakie posiadali wspólnie, właściwemi są wyłącznie władze polskie, orzekające podług prawa w Polsce obowiązującego.

4) Jeżeli państwo, do którego należą cudzoziemcy w Polsce zamieszkali, nie zastrzegło sobie orzecznictwa wyłącznego, władze polskie rozstrzygają o ich rozwodzie i rozdziale; oceniają przytem przyczyny według prawa ojczystego tych małżonków, oraz prawa obowiązującego

2) Prawo miejsca zamieszkania małżonków rozstrzyga, czy w czasie pożycia małżeńskiego mogą zawrzeć układ majątkowy, lub rozwiązać, albo zmienić układ między nimi istniejący.

3) Jednak zmiana miejsca zamieszkania sama przez się nie wpływa na zmianę ustawowego ustroju majątkowego małżonków, który podlega nadal prawu męża z czasu zawarcia ślubu.

Art. 16.

Układy majątkowe małżeńskie, tudzież darowizny między małżonkami, lub narzeczonymi, podlegają prawu, któremu mąż lub narzeczony podlegał osobiście w chwili zawarcia umowy.

Art. 17.

Artykuły 15 i 16 nie mają zastosowania, o ile prawo miejsca, gdzie nieruchomości małżonków są położone, wymaga stosowania tegoż prawa co do tych nieruchomości.

Rozwód i rozdział od stołu i łoża.

Art. 18.

1) Dla rozwodu lub rozdziału od stołu i łoża, właściwem jest prawo, któremu małżonkowie osobiście podlegają w czasie żądania rozwodu lub rozdziału. Jeżeli małżonkowie podlegają w tym czasie prawom różnym, właściwem jest ostatnie ich prawo wspólne.

2) Małżonkowie tylko wówczas mogą żądać rozwodu lub rozdziału w części państwa, w której obowiązuje prawo odmienne od tego, jakie jest dla nich właściwe, gdy rozwód, lub rozdział jest dopuszczalny w danym przypadku także i według prawa miejsca, gdzie wniesiono żądanie.

w Polsce. Nawet w przypadku wyłączności, zastrzeżonej przez obce państwo, władze polskie mogą cudzoziemcom, zamieszkałym w Polsce, tymczasowo pozwolić na oddzielne mieszkanie i określić obowiązki utrzymania podług prawa obowiązującego w Polsce.

5) Postanowienia artykułu niniejszego o właściwości władz mają zastosowanie także do postępowania o ważność małżeństwa.

VI. Stosunki między rodzicami a dziećmi.

Pochodzenie ślubne.

Art. 18.

1) O ślubnem pochodzeniu dziecka rozstrzyga prawo ojczyste męża matki z czasu urodzenia sie dziecka.

2) Jeżeli wówczas mąż już nie żył, właściwem jest prawo zmarłego z czasu jego śmierci.

Rodzice a dzieci ślubne.

Art. 19.

1) Dla stosunków między rodzicami z dziećmi ślubnemi właściwem jest ich prawo ojczyste.

2) Jeżeli prawa te są odmienne, obowiązuje prawo państwa, któremu strony wspólnie podlegały do ostatniego czasu.

3) Prawa rodziców i dziecka do nieruchomości, będącej własnością dziecka, ocenia się według praw państwa, w którem położona jest nieruchomość, jeżli państwo to uważa swoje prawo za właściwe.

4) Stosunek rodziców do córki zamężnej ocenia się według ojczystej ustawy męża córki, o ile uprawnienia męża, z właściwej dla niego ustawy płynące, sprzeczne są z uprawnieniami rodziców, opartemi na właściwej dla nich ustawie.

Dzieci nieślubne.

Art. 20.

Stosunek dziecka nieślubnego do matki ocenia się według prawa państwa, do którego matka i dziecko należą; gdyby zaś prawa matki i dziecka były później różne i odmienne — według ostatniego ich prawa wspólnego.

VI. Stosunki między rodzicami a dziećmi.

Pochodzenie ślubne.

Art. 19.

1) O ślubnem pochodzeniu dziecka rozstrzyga prawo, któremu mąż matki podlegał osobiście w czasie urodzenia się dziecka.

2) Jeżeli wówczas mąż już nie żył, właściwem jest prawo zmarłego z czasu jego śmierci.

Rodzice a dzieci ślubne.

Art. 20.

1) Dla stosunków między rodzicami a dziećmi ślubnemi właściwem jest prawo, któremu rodzice i dzieci osobiście podlegają.

2) Jeżeli prawa te są odmienne, obowiązuje prawo, któremu strony wspólnie podlegały do ostatniego czasu.

3) Prawa rodziców i dziecka do nieruchomości, będącej własnością dziecka, ocenia się według prawa miejsca, gdzie nieruchomość jest położona.

4) Stosunek rodziców do córki zamężnej ocenia się według ustawy, której podlega mąż córki, o ile uprawnienia męża, z właściwej dla niego ustawy płynące, sprzeczne są z uprawnieniami rodziców, opartemi na właściwej dla nich ustawie.

Dzieci nieślubne.

Art. 21.

Stosunek dziecka nieślubnego do matki ocenia się według prawa, któremu matka i dziecko osobiście podlegają; gdyby zaś prawa matki i dziecka były później różne i odmienne — według ostatniego ich prawa wspólnego.

Art. 21.

1) Dla ustalenia nieślubnego ojcostwa, wzajemnych praw i obowiązków ojca i dziecka, tudzież ojca i matki, właściwem jest prawo państwa, któremu matka i dziecko podlegały w chwili urodzenia się dziecka.

2) Jeżeli w tym czasie ojciec nieślubny i matka mają miejsce zamieszkania w Polsce, należy stosować obowiązujące w Polsce prawo właściwe, gdy dla dziecka jest korzystniejsze.

Uprawnienie dzieci nieślubnych. (Legitymacja).

Art. 22.

Uprawnienie dziecka nieślubnego podlega ojczystemu prawu ojca nieślubnego z czasu uprawnienia, a jeżeli ojciec umarł — z czasu jego śmierci.

Przysposobienie (Adopcja).

Art. 23.

Dla przysposobienia właściwem jest prawo państwa, do którego należy przysposabiający.

VII. Opieka.

Art. 24.

Prawo i władze ojczyste osoby, potrzebującej pieczy prawnej (opieki, kurateli, pomocnika, doradcy sądowego), są właściwemi dla wszystkich spraw opiekuńczych.

Art. 25.

Polskie władze opiekuńcze mogą powierzyć władzom obcego państwa opiekę nad obywatelem polskim, mieszkającym lub posiadającym majątek w obcem państwie, wszakże tylko o tyle, o ile obywatel polski ma tam zapewnioną dostateczną opiekę osobistą lub majątkową.

Art. 26.

Dla cudzoziemców, potrzebujących opieki, a zamieszkałych lub posiadających majątek w Polsce, władza polska wyda według własnych praw wszelkie potrzebne zarządzenia opiekuńcze, stałe lub czasowe, o ile

Art. 22.

1) Dla ustalenia nieślubnego ojcostwa, wzajemnych praw i obowiązków ojca i dziecka, tudzież ojca i matki, właściwem jest prawo, któremu matka i dziecko podlegały w chwili urodzenia się dziecka.

2) Jeżeliby zaś prawa ojca nieślubnego i matki były w tym czasie różne i odmienne, należy stosować prawo ojca nieślubnego, gdy dla dziecka jest korzystniejsze.

Uprawnienie dzieci nieślubnych. (Legitymacja).

Art. 23.

Uprawnienie dziecka nieślubnego podlega prawu ojca nieślubnego z czasu uprawnienia, a jeżeli ojciec umarł — z czasu jego śmierci.

Przysposobienie (Adopcja).

Art. 24.

Dla przysposobienia właściwem jest prawo, któremu osobiście podlega przysposabiający.

VII. Opieka.

Art. 25.

Prawo, któremu osoba potrzebująca pieczy prawnej (opieki, kurateli, pomocnika, doradcy sądowego), podlega osobiście, jest właściwem dla wszystkich spraw opiekuńczych.

Art. 26.

Celem ochrony osoby lub majątku władze, w których okręgu osoba przebywa lub znajduje się jej majątek, wydadzą na podstawie miejscowego prawa tymczasowego zarządzenia konieczne.

tego władza obcego państwa nie czyni w dostatecznej mierze. Powody i terminy ustanowienia i zniesienia opieki ocenia się według ustawy ojczystej cudzoziemca.

Art. 27.

Artykuły powyższe (24—26) nie mają zastosowania do kurateli (opieki) dla spraw poszczególnych.

VIII. Prawa spadkowe.

Art. 28.

1) Dla praw spadkowych właściwem jest prawo ojczyste spadkodawcy z chwili śmierci.

2) Spadkobiercy muszą posiadać zdolność nabycia spadku nietylko według ustawy właściwej dla praw spadkowych, ale także według swej ustawy ojczystej.

Art. 29.

Rozporządzenia ostatniej woli i umowy o prawa spadkowe podlegają prawu ojczystemu spadkodawcy z czasu sporządzenia tych czynności.

Art. 30.

1) Majątki, któremi spadkodawca nie może rozporządzać na przypadek swej śmierci (ordynacje), podlegają prawu państwa, w którem się znajdują.

2) To samo prawo stosować należy do ograniczeń publiczno-prawnych, którym ulega spuścizna lub jej części.

Art. 31.

Majątek bezdziedziczny według ojczystego prawa spadkodawcy podlega, jako spuścizna bezdziedziczna, prawu państwa, w którego obrębie znajduje się w chwili śmierci spadkodawcy. Za bezdziedziczny uważa się majątek, który według prawa ojczystego spadkodawcy, z powodu braku innych spadkobierców, przypada z ustawy państwu lub innym osobom prawnym.

Art. 27.

Artykuły powyższe (25—26) nie mają zastosowania do kurateli (opieki) dla spraw poszczególnych.

VIII. Prawa spadkowe.

Art. 28.

1) Dla praw spadkowych właściwem jest prawo, któremu spadkodawca podlegał osobiście w chwili śmierci.

2) Spadkobiercy muszą posiadać zdolność nabycia spadku nietylko według ustawy właściwej dla praw spadkowych, ale także według ustawy, której podlegają osobiście.

Art. 29.

Rozporządzenia ostatniej woli i umowy o prawa spadkowe podlegają prawu spadkodawcy z czasu sporządzenia tych czynności.

Art. 30.

1) Majątki, którymi spadkodawca nie może rozporządzać na przypadek swej śmierci, podlegają prawu miejsca, w którem się znajdują.

2) To samo prawo stosować należy do ograniczeń publicznoprawnych, którym ulega spuścizna lub jej części.

Spuścizny po obywatelach polskich.

Art. 32.

Przewód spadkowy w Polsce obejmuje spuściznę po obywatelu polskim, choćby majątek znajdował się zagranicą.

Spuścizny po cudzoziemcach.

Art. 33.

Władze polskie ograniczą się w zasadzie do zabezpieczenia spuścizny po cudzoziemcu pozostałej.

Art. 34.

Jednakże na żądanie osoby, wykazującej swe prawa spadkowe, a zamieszkałej w Polsce, lub posiadającej obywatelstwo polskie, władze postępować będą ze spuścizną, znajdującą się w Polsce tak, jak gdyby pozostała po obywatelu polskim. Stosować przytem będą prawo ojczyste zmarłego spadkodawcy (Art. 28).

Art. 35.

Wydanie spuścizny poza granice Polski nastąpi dopiero po zaspokojeniu albo należytem zabezpieczeniu roszczeń i praw spadkowych obywateli polskich, w Polsce zamieszkałych cudzoziemców, tudzież skarbu polskiego.

Art. 36.

Wydaniu spadku przez władze polskie nie może sprzeciwić się, kto nie wykazał swych praw na podstawie prawa właściwego.

IX. Przepisy ogólne.

desłanie do innego prawa.

Art. 37.

Jeżeli obce prawo ojczyste, wskazane niniejszymi przepisami, jako właściwe, każe oceniać stosunek prawny według innego prawa, należy w Polsce zastosować to inne prawo.

Art. 31.

Celem zabezpieczenia spadku, władze wydadzą konieczne zarządzenia tymczasowe na podstawie prawa obowiązującego w miejscu znajdowania się przedmiotów spadkowych.

IX. Przepisy ogólne.

Niejednolite prawo.

Art. 38.

Gdy w państwie, którego prawo ustawa niniejsza wskazała, jako właściwe, obowiązuje kilka odmiennych praw cywilnych, jego prawo wewnętrzne rozstrzyga, które z nich należy zastosować.

Ograniczenie w stosowaniu prawa obcego.

Art. 39.

Przepisy prawa obcego nie mają w Polsce mocy prawnej, jeżeli są sprzeczne z podstawowemi zasadami obowiązującego w Polsce porządku publicznego lub z dobremi obyczajami.

Ustalenie brzmienia, treści i właściwości prawa obcego.

Art. 40.

1) Sąd może zwrócić się do ministra sprawiedliwości o udzielenie brzmienia praw obcych, lub o wyjaśnienie obcej praktyki sądowej. Wiadomości takie wiążą sąd w danej sprawie.

2) Gdy niepodobna stwierdzić treści obcego prawa lub ustalić faktu rozstrzygającego w ostatnim rzędzie o prawie właściwem, władze polskie właściwe zastosują prawo obowiązujące w Polsce.

Moc obowiązująca.

Art. 41.

Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą po upływie 30 dni od jej ogłoszenia.

Wykonanie ustawy.

Art. 42.

Wykonanie tej ustawy powierza się ......

Art. 32.

Przepisy ustawy niniejszej należy stosować także wtedy, gdy ustawa o prawie właściwem dla stosunków prywatnych międzynarodowych (Prawo prywatne międzynarodowe), wskazuje właściwość prawa obowiązującego w Polsce.

Art. 33.

Gdy niepodobna ustalić faktu, rozstrzygającego w ostatnim rzędzie o prawie właściwem, władza polska zastosuje prawo obowiązujące w miejscu swej siedziby.

Art. 34.

Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą po upływie 30 dni od jej ogłoszenia.

Art. 35.

Wykonanie tej ustawy powierza się ......

W dniu 4 grudnia 1920 r. uchwaliła Sekcja prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej dwie następujące rezolucje:

I Rezolucja
w sprawie odwetu.

Sekcja Prawa Cywilnego — z reguły przeciwna zasadzie odwetu — uznaje. niemniej użyteczność klauzuli, zastrzegającej naszemu państwu możność zastosowania odwetu w pewnych wyjątkowyeh przypadkach, a to w formie następującej:

Przeciw państwu, które na gruncie prawa prywatnego traktuje obywateli polskich gorzej niż własnych, albo gorzej niż obywateli innych państw obcych, lub wogóle odmawia im ochrony prawnej udzielanej zobopólnie wśród państw cywilizowanych — Rada ministrów może wydać wiążące rozporządzenie, które określi materję, kierunek i rozmiary, w jakich w stosunku do tego obcego państwa i jego obywateli zasada odwetu ma być zastosowaną.

II Rezolucja
w sprawie przepisów formalnych.

Sekcja prawa cywilnego zwraca się do Sekcji prawa formalnego, by zechciała:

opracować przepisy szczegółowe, niezbędne do wykonania obu ustaw o prawie prywatnem międzynarodowem i międzydzielnicowem w dziedzinie:

uznania za zmarłego;
opieki i uniesamowolnienia;
przewodu spadkowego;
uznawania i wykonywania obcych orzeczeń sądowych —

a to w porozumieniu z referentami projektów obu powyższych ustaw.

Druk W. L. Anczyca i Spółki w Krakowie.